

30 juni 2023: Coalitieakkoord 'Elke Limburger telt'

Voorzitter,

Blijft Limburg stilstaan of gaan we vooruit?

Dat was voor D66 dé vraag van deze verkiezingen.

En als we dit coalitieakkoord lezen, is ons antwoord... We hebben geen idee.

We lezen mooie ambities waar we blij van worden. Maar we zien ook dat de fundamentele, moeilijke keuzes die daarvoor nodig zijn niet zijn gemaakt. Nog niet. Terwijl ze al zoveel te lang zijn uitgesteld.

Voorzitter,

D66 zag in april een busje met 5 partijen vanuit het Gouvernement in een busje met geblindeerde ramen vertrekken voor onderhandelingen...

... Om terug te keren vanuit Lottum met 6 gedeputeerden en een akkoord erin.

Het busje staat voor het Gouvernement nu.

En met dit akkoord lijkt alsof het in zijn 'vrij' is gezet.

En wat nu?

Het gaspedaal indrukken laat de motor grommen en stotteren
Maar als dit College niet oppast glijdt het busje zo de heuvel af, tegen een muur aan.

En dan zou ik nu kunnen vragen wie er dan aan de handrem trekt, wie op de achterbank plaatsneemt, waarom zo weinig vrouwen aan het stuur, wie verantwoordelijk is voor de fristi en Fruittella, hoe u besluit over de route en of 'Ein Festival der Liebe' in de playlist staat of 'Highway to Hell' meer uw gezamenlijke smaak is....

Wil ik vandaag vooral beginnen met het feliciteren van de 6 inzittenden voor deze periode kersvers bestuurders voor Limburg. Namens D66 wens ik u samen vooral ontzettend veel succes deze rit.

Want hoewel wij het met de afslagen die u in dit akkoord neemt zeer regelmatig niet eens zijn, is er één ding erger dan een bestuur dat regelmatig de verkeerde kant op rijdt... En dat is een busje of provincie zonder bestuur. Dat hebben we in Limburg de afgelopen periode gezien.

De onderhandelende partijen hebben samen de verantwoordelijkheid voor een stabiel bestuur op zich genomen. Aan die belofte zal D66 U houden, wat er ook gebeurt, juist als het lastig wordt.

1. Bestuurscultuur

Voorzitter,

Elke Limburger telt. Maar waar mogen ze nu op rekenen met deze coalitie of dit College?

D66 riep de formateur en onderhandelende partijen op om helder en eerlijk te zijn over compromissen die zijn gesloten. Dat zien we niet.

En dan kan deze coalitie wel liever spreken over het landelijk gebied in plaats van natuur noemen maar daar wordt het probleem van Limburg niet minder op. Maastricht Aachen Airport 'uitvoeren conform besluit' gebeurde al maar wat als een van die door collega Berghorst van de PvdA treffend voorgerekende kostenstijgingen of problemen zich voordoet?

Het zijn deze keuzes die wij niet teruglezen in het akkoord. Zijn ze nog niet gemaakt? Of nog niet concreet?

We verzoeken het College vóór de begroting de voorruit van hun busje eens grondig schoon te poetsen, want uw uitzicht is ons te vaag. En dat is gevaarlijk, nu u invoegt op de openbare weg.

2. Natuur

Voorzitter,

En dan de inhoud, alsjeblieft. Want politiek is er uiteindelijk vooral ook om de problemen van mensen op te lossen, niet om over zichzelf te orenen.

D66 ziet veel goede dingen in dit akkoord. De Einstein Telescope, investeringen in de sociale agenda, serieus middelen en aandacht voor onderwijs en arbeidsmarkt, we blijven vol inzetten op cultuur en sport. We pakken onze bedrijventerreinen aan, leggen stof vast, hebben grote plannen voor water en een stevige ambitie voor het bouwen van woningen...

En daar zouden we echt blij mee zijn als we ook wisten dat we die ambities zouden gaan behalen.

Maar dat weten we nog niet en dat ligt aan drie dingen:

We missen groen. We missen geld. En we vragen ons af of elke Limburger evenveel telt.

Voorzitter,

Natuur is geen vies woord en herstel ervan gewoon onze grootste opdracht. Hoef je niet eens leuk te vinden, kan je ook doen om te zorgen dat Limburg niet op slot gaat.

We lezen in het eerste hoofdstuk als doel dat de staat van instandhouding van de natuur is verbeterd, de uitstoot van broeikasgassen en ammoniak door de landbouw is verminderd en de bodem is verbeterd.

Maar ten opzichte van wat dan? Veel slechter dan nu gaat het hopelijk niet meer worden. Zijn we dan tevreden?

Was deze coalitie het nog niet eens, of durfde u het niet concreter aan?

Het is niet zo dat er eerder geen doelen lagen, samen tot stand gekomen van onderop. Onze concrete vraag aan deze coalitie is dan ook: **committeert u zich aan de doelen en doelenmatrix zoals opgenomen in het Limburgs Programma Landelijk Gebied, ja of nee?**

Deze coalitie stelt dat Limburg door de verkiezingen is veranderd. De staat van onze natuur is dat niet. De urgentie om te verbeteren is alleen maar gegroeid.

De BBB legde als breekpunt geen gedwongen uitkoop en 2035 als deadline op tafel. De partijen die deze coalitie konden het daarover eens worden. D66 niet, omdat we geloven dat het niet mogelijk is.

Een politiek compromis is mooi. Maar schiet onze provincie er iets mee op?

Onze vraag is dan ook: verwacht u zonder gedwongen uitkoop in uw gereedschapskist de komende vier jaar te kunnen doen wat nodig is? En wat gebeurt er als het dat niet blijkt te zijn?

Is dat ook iets wat onderdeel is van het herijkingsmoment halverwege?

Dit akkoord dat de problemen de schuld zijn van Den Haag maar de redding te verwachten is vanuit Brussel. Zelfs de Eurofielen van D66 lazen zelden zo'n warme liefde voor Brussel. Naast het enthousiasme over de daar te verkrijgen euro's, is onze vraag dan wel: is deze coalitie net zo enthousiast over de Europese natuurbeschermingswet en gaat men voor het behalen van de daarin gestelde doelen net zo hard aan de slag?

Als het gaat om fauna stelt dit akkoord dat deze coalitie 'wettelijke bevoegdheden in die het beheren, bestrijden of bejagen van diersoorten mogelijk wil maken'. Houdt deze coalitie zich, als het gaat om natuur of bejagen van bijvoorbeeld de wolf, aan de Europese wet, of niet?

Voorzitter,

Volgens dit akkoord telt elke Limburger. Maar tellen ze ook evenveel?

Deze coalitie "werkt niet mee aan gedwongen onteigening om stikstofdoelen te halen." Blijft de provincie Limburg gedwongen onteigening wél in haar gereedschapskist houden als het gaat om mobiliteit?

Dit akkoord spreekt in het hoofdstuk economie over gerichte investeringen in innovaties voor agrarische ondernemers. En de andere ondernemers dan?

Deze coalitie wil versterkt inzetten op milieuhandhaving. Maar tegelijkertijd ruimhartiger omgaan met toestaan/vergunningen van nieuwe of nevenactiviteiten bestaande/stoppende ondernemers. Gelden beide voor alle ondernemers en sectoren, of alleen voor boeren?

Dit akkoord heeft de ambitie om 26.500 woningen te realiseren. Die steunen we. Maar hoe verwacht deze coalitie dat te kunnen realiseren zonder daadkrachtig natuurherstel?

We zagen deze week schriftelijke vragen van BBB en CDA over het draagvlak bij flexwoningen. Helaas lijken de eenvoudige oplossingen wel een beetje op, ook als het om de huisvesting van ontheemden gaat. Hoe gaat deze coalitie bepalen waar dan wél, in plaats van waar niet?

We zetten ons in om onze provincie waterbestendig te maken en weerbaar tegen een veranderend klimaat. Maar we lezen bij zon--op-landbouwgrond – nee, tenzij. En als er nu agrarische ondernemers zijn die dit gewoon als kans zien, als het zo gevraagde perspectief. Gaat de provincie dat ondernemerschap dan tegenwerken?

Dit akkoord stelt dat de coalitie de ambitie voor 2,5 terra wattuur met zon en wind wil realiseren. De BBB dient vandaag al vragen in over het windmolenpark in Horst aan de Maas, dat keihard nodig is om die ambitie te behalen. Verplaatst deze coalitie de uitdaging naar kernenergie over 15 jaar, of gaat u deze periode nog aan de slag, omdat ons klimaat geen seconde meer kan wachten?

De coalitie stelt in de paragraaf bestaanszekerheid een steentje bij te dragen aan ‘het verlagen van de energierekening en sociaaleconomisch perspectief voor de inwoners van het landelijk gebied.’ Als we dan toch drie B’s nemen, hoort bij Bestaanszekerheid volgens D66 niet alleen Boeren maar vooral ook Burgers, juist die in de kwetsbare wijken van onze steden?

De enige fiets die wij zien is de foto op pagina 91. We hebben zorgen en ambitie op mobiliteit maar gaan voor het eerst niet meer maar minder investeren in de fiets. Terwijl juist hier een rol ligt voor onze provincie en een oplossing om duurzamer, slimmer en gezonder te bewegen. Ligt er geen ambitie, geen geld of wordt dat nog uitgewerkt, beste coalitie?

Voorzitter,

De ondernemer in onze fractie verzuchtte: “mijn boekhouder ziet me aankomen als ik de financiën van mijn zaak zo aan zou leveren” na het lezen van dit akkoord.

Het College wordt voortvarend op pad gestuurd met haar busje met veel stops en ambities. Maar of er over twee en drie jaar nog getankt of bijgeladen kan worden is nog maar zeer de vraag... We rekenen op middelen vanuit Europa en in ieder geval niet op minder vanuit het Rijk.

En nu vond D66 dat het vorige College wel érg stevig boven op de schatkist zat. Het tegenovergestelde is ook niet de bedoeling.

Wat D66 betreft zetten we het kapitaal van Limburg voortvarend in voor dingen die Limburg op de lange termijn vooruithelpen. Maar houden we ook iets over, zodat de volgende generatie Limburgers dat ook nog voor hún toekomst kunnen doen.

Voorzitter,

Het komt nu op de uitwerking aan.

Mijn oproep namens D66 aan dit College is:

Bind de strijd aan met problemen. Maar nooit met de werkelijkheid.

Pak vandaag aan wat niet tot morgen wachten kan. En denk altijd aan overmorgen, aan die volgende generatie Limburgers.

Weet dat U bij échte keuzes voor de toekomst altijd op D66 kunt rekenen. Ook als die moeilijk zijn. En weet dat, als uw voorstellen niet goed genoeg zijn, we altijd bereid zullen zijn die te verbeteren, één amendement of motie per keer.

Zet uw busje nu vooral in de versnelling. Handrem eraf, de provincie in, samen. Goan!

Maak het waar, want dat is waar D66 u op zal beoordelen.

Zorg dat echt elke Limburger telt. En dat ze op deze provincie kunnen rekenen.